
Befintliga och framtida lagkrav

Bilaga A till långsiktig verksamhetsplan avloppshantering och till långsiktig verksamhetsplan dricksvattenförsörjning

**Aktuella lagar och förordningar som berör huvudprocesserna
dricksvattenförsörjning och avloppshantering**

Lagkrav	Tillämpningsområde	Tillsyns- myndighet för förvaltningen	Kommentar	Huvudprocess
EU-direktiv som berör verksamheten: Avloppsdirektivet Dricksvattendirektivet Vattendirektivet Översvämnings- direktivet Havsmiljödirektivet Miljökvalitetsnorms- direktivet (prioämnesdirektivet) Direktiv om miljö- konsekvensbeskrivning Badvattendirektivet Grundvattendirektivet Slamdirektivet Det klassiska direktivet (offentlig upphandling) Förordning (EU) om tillhandahållande på marknaden och användning av biocidprodukter		-	EU-direktiven införs i Svensk lagstiftning efter antagandet.	Dricksvatten- försörjning Avlopps- hantering

Lagkrav	Tillämpningsområde	Tillsyns- myndighet för förvaltningen	Kommentar	Huvudprocess
Kommunallag (2017:725)	Reglerar hur kommuner och landsting ska arbeta och organisera sina verksamheter.	-		Dricksvatten- försörjning Avlopps- hantering
Offentlighetsprincipen	Offentlighetsprincipen är central i den svenska rättsordningen. Den innebär att allmänheten, ofta enskilda individer och företrädare för media, har rätt till insyn i och tillgång till information om statens och kommunernas verksamhet.		Offentlighetsprincipen kommer till uttryck på olika sätt i Sveriges grundlagar, exempelvis genom rätten till yttrandefrihet, meddelarfriheten för tjänstemän och genom allmänna handlingars offentlighet.	Dricksvatten- försörjning Avlopps- hantering
Offentlighets- och sekretesslag (2009:400)	Denna lag innehåller bestämmelser om myndigheters och vissa andra organs handläggning vid registrering, utlämnande och övrig hantering av allmänna handlingar samt tystnadsplikt.			Dricksvatten- försörjning Avlopps- hantering

Lagkrav	Tillämpningsområde	Tillsyns- myndighet för förvaltningen	Kommentar	Huvudprocess
Lag (2018:218) med kompletterande bestämmelser till EU:s dataskyddsförordning (GDPR)	Denna lag kompletterar Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2016/679 av den 27 april 2016 om skydd för fysiska personer med avseende på behandling av personuppgifter och om det fria flödet av sådana uppgifter och om upphävande av direktiv 95/46/EG (allmän dataskyddsförordning), här benämnd EU:s dataskyddsförordning.			Dricksvatten-försörjning Avlopps-hantering
Arkivlag (1990:782)	I denna lag ges bestämmelser om myndigheternas och vissa andra organs arkiv samt om arkivmyndigheterna.			Dricksvatten-försörjning Avlopps-hantering
Lag (2006:412) om allmänna vattentjänster "Vattentjänstlagen"	Bestämmelserna i lagen syftar till att säkerställa att vattenförsörjning och avlopp ordnas i ett större sammanhang, om det behövs med hänsyn till skyddet för människors hälsa eller miljön.	Länsstyrelsen angående anslutning av §6-områden.		Dricksvatten-försörjning Avlopps-hantering
Miljöbalken (1989:808)	Miljöbalken gäller många delar av vattentjänsterna t.ex. skyddet av vattentäkten och uttaget och överföringen av råvatten, vattenreningsverk och	Länsstyrelsen är tillsyns-myndighet för tillstånd för vattenverkens vattenuttag (vattendomar).		Dricksvatten-försörjning Avlopps-hantering

Lagkrav	Tillämpningsområde	Tillsyns- myndighet för förvaltningen	Kommentar	Huvudprocess
	produktionen av dricksvatten, ledningsnätets alla delar samt avloppsreningsverket och hanteringen av dagvatten. Avloppsreningsverk och vissa delar av dricksvattenproduktionen kan dessutom omgärdas av tillståndsplikt och anmälningsplikt.			
Förordning om miljöfarlig verksamhet och hälsoskydd (1998:899)	I förordningen om miljöfarlig verksamhet och hälsoskydd med tillhörande bilaga regleras bl. a. anmälnings- och tillståndsplikt. Ledningsnätet för avlopp räknas som anmälningspliktig verksamhet.	Miljö- och klimatnämnden är tillsynsmyndighet för ledningsnät avlopp. Miljöförvaltningen handlägger tillsynen.		Avloppshantering
Livsmedelslagen (2006:804)	Denna lag syftar till att säkerställa en hög skyddsnivå för människors hälsa och för konsumenternas intressen när det gäller livsmedel. Reglerar hanteringen av livsmedlet dricksvatten.	Miljö- och klimatnämnden är tillsynsmyndighet. Miljöförvaltningen handlägger tillsynen.		Dricksvattenförsörjning
Livsmedelsförordning (2006:813)	Kompletterar livsmedelslagen (2006:804).	Miljö- och klimatnämnden är tillsynsmyndighet. Miljöförvaltningen handlägger tillsynen.	Huvudsakligen tydliggörs Livsmedelsverkets myndighetsutövning i förordningen t.ex. Livsmedelsverk	Dricksvattenförsörjning

Lagkrav	Tillämpningsområde	Tillsyns- myndighet för förvaltningen	Kommentar	Huvudprocess
			et ska leda en samordningsgrupp som ska verka för en trygg och säker dricksvattenförsörjning.	
Livsmedelsverkets föreskrifter om dricksvatten (LIVSFS 2022:12)	Reglerar bland annat allmänna hygienregler för dricksvattenanläggningar, faroanalys och kritiska styrpunkter, kvalitetskrav, regelbundna undersökningar, åtgärder och information vid försämrad dricksvattenkvalitet.	Miljö- och klimatnämnden är tillsynsmyndighet. Miljöförvaltningen handlägger tillsynen.	I denna nyligen reviderade föreskrift (2022) är del av dricksvattendirektivets implementering.	Dricksvattenförsörjning
Livsmedelsverkets föreskrifter om åtgärder mot sabotage och annan skadegörelse riktad mot dricksvattenanläggningar (LIVSFS 2008:13)	Föreskriften innehåller krav på åtgärder för att förebygga skadeverkningar, upptäcka sabotage och avhjälpa skadeverkningar.	Miljö- och klimatnämnden är tillsynsmyndighet. Miljöförvaltningen handlägger tillsynen.		Dricksvattenförsörjning
Skyddslag (2010:305)	Denna lag innehåller bestämmelser om vissa åtgärder till förstärkt skydd för anläggningar mot sabotage, terroristbrott, spioneri samt röjande i andra fall av hemliga uppgifter som rör totalförsvaret, och grovt rån. Det innebär ett juridiskt skydd för känslig verksamhet.	Länsstyrelsen		Dricksvattenförsörjning Avloppshantering

Lagkrav	Tillämpningsområde	Tillsyns- myndighet för förvaltningen	Kommentar	Huvudprocess
Säkerhetsskyddslagen (2018:585)	Lagstiftning för att skydda Sveriges säkerhet t.ex. skydd av säkerhetskänslig verksamhet mot spioneri, sabotage, terroristbrott och andra brott som kan hota verksamheten samt skydd i andra fall av säkerhetsskyddsklassificerade uppgifter.	Länsstyrelsen		Dricksvatten-försörjning
Säkerhetsskydds-förordningen (2021:955)	Förordning innehåller kompletterande bestämmelser till säkerhetsskyddslagen (2018:585).	Länsstyrelsen		Dricksvatten-försörjning
Lag (2006:544) om kommuners och regioners åtgärder inför och vid extraordinära händelser i fredstid och höjd beredskap	Syftet är att kommuner och regioner ska minska sårbarheten i sin verksamhet och ha en god förmåga att hantera krissituationer i fred. Kommuner och regioner ska därigenom också uppnå en grundläggande förmåga till civilt försvar.	Länsstyrelsen		Dricksvatten-försörjning Avlopps-hantering
Plan och bygglagen (2010:900)	Lagen innehåller bestämmelser om planläggning av mark och vatten och om byggande.		Reglerar till exempel VA-anläggningar i samband med detaljplan-läggning, markanvändning i översiktsplaner då skydd av vattentäkter kan behöva förtydligas.	Dricksvatten-försörjning Avlopps-hantering

Lagkrav	Tillämpningsområde	Tillsyns- myndighet för förvaltningen	Kommentar	Huvudprocess
Boverkets byggregler (2011:6) - föreskrifter och allmänna råd	Föreskriften reglerar utformningen av fastighetsinstallationer till exempel återströmningsskydd för dricksvatten.		Krav på återströmningsskydd hanteras i bygglov för nya fastigheter.	Dricksvatten-försörjning
Ledningsrättslagen (1973:1144)	Enligt denna lag kan den som för en ledning eller annan anordning vill utnyttja ett utrymme inom en fastighet få rätt till det (ledningsrätt).		En fråga om ledningsrätt prövas vid en förrättning. Den kommunala lantmäteri-myndigheten i Göteborg ansvarar för lantmäteri-förrättningar i kommunen.	Dricksvatten-försörjning Avlopps-hantering
Expropriationslagen (1972:719)	Reglerar hur mark tvångsvis kan tas i anspråk och hur ersättningen ska beräknas.			Dricksvatten-försörjning Avlopps-hantering
Lagen (1998:812) med särskilda bestämmelser om vattenverksamhet	Denna lag är tillämplig på vattenverksamhet och vattenanläggningar. Bestämmelser om vattenverksamhet och vattenanläggningar finns också i miljöbalken.		Reglerar exempelvis allmän VA-anläggnings deltagande i markavvattnings samfällighet.	Avlopps-hantering
Jordabalken (1970:994)	Reglerar rättsförhållanden rörande fast egendom samt inskrivnings-väsendet.		Reglerar exempelvis dagvatten-hantering mellan två fastigheter.	Avlopps-hantering
Anläggningslagen (1973:1149)	Reglerar hur vatten- eller avloppsanläggningar		Vid utbyggnad av kommunala VA-	Dricksvatten-försörjning

Lagkrav	Tillämpningsområde	Tillsynsmyndighet för förvaltningen	Kommentar	Huvudprocess
	kan inrättas som gemensamhetsanläggningar som förvaltas och drivs av fastighetsägarna i samverkan.		anläggningar kan samverkan behöva ske med en gemensamhetsanläggning för väg eller VA.	Avloppshantering
Fastighetsbildningslagen (1970:988)	Reglerar hur indelningen av marken i fastigheter får förändras. Reglerar samfälligheter och servitut, huruvida en ledningsrätt eller ett servitut gäller och vilket omfång rätten har.		Lagen tillämpas till exempel vid utbyggnad av VA-anläggningar.	Dricksvattenförsörjning Avloppshantering
Arbetsmiljölagen (1977:1160) med tillhörande arbetsmiljöföreskrifter	Syftet är att förebygga ohälsa och olycksfall i arbetet samt att även i övrigt uppnå en god arbetsmiljö.	Arbetsmiljöverket	Förvaltningen bedöms beröras av ca 50 arbetsmiljöföreskrifter.	Dricksvattenförsörjning Avloppshantering
EU:s kemikalieförordning, Reach.	En annan viktig lag som rör vattentjänster är EU:s kemikalieförordning Reach som gäller parallellt med miljöbalken när kemikalier hanteras.			

Tabell 1. Aktuell lagkrav som berör kärnverksamheten

Lagkrav som kan förväntas förändras eller implementeras i svensk lagstiftning som berör huvudprocesserna dricksvattenförsörjning och avloppshantering

Lagkrav	Tillämpningsområde
Revidering av avloppsdirektivet	De förslag som presenteras innebär högre krav på avloppsreningsverk, ledningsnät och utsläpp av renat och orenat avloppsvatten. I remissen för direktivet ingick även krav på dagvattenkvalitet och att upprätta integrerade avloppsplaner i syfte att minimera spridning av föroreningar från dagvattenutsläpp och bräddning.
Revidering av NIS-direktivet till "NIS2-direktivet" som	Revideringen av direktivet innebär högre säkerhetskrav, tydligare ansvar för ledningen, snabbare incidentrapportering, risk för böter och kommer

Lagkrav	Tillämpningsområde
ställer krav på säkerhet i nätverk och informationssystem. NIS står för “ The Directive on security of network and information systems”. På svenska heter direktivet ”åtgärder för en hög gemensam nivå på säkerhet i nätverks- och informationssystem i hela unionen”.	gälla för fler verksamheter. I det reviderade direktivet inkluderas även avlopps- och avfallshantering. Nationella bestämmelser som genomför direktivet ska börja tillämpas oktober 2024.
Direktivet om kritiska entiteters motståndskraft (CER-direktivet)	Direktivet är ett ramverk som ska ge stöd till medlemsstaterna avseende säkerställande av kritiska enheters förmåga att förebygga, motstå och hantera störningar eller avbrott i verksamheten. Detta ska gälla oavsett om störningen eller avbrottet har föranletts av t.ex. naturolyckor, terroristattacker, pandemier eller andra allvarliga händelser. Hantering av det täta och ömsesidiga beroendet mellan olika sektorer samt beroendet mellan fysisk och digital infrastruktur. Sektorena dricksvattenförsörjning och avlopp ingår. Direktivet har ersatt EU-regleringen om europeisk kritisk infrastruktur från 2008. Nationella bestämmelser som genomför direktivet ska börja tillämpas oktober 2024.
Revidering av direktiv om produktansvarslagen	Kommissionen har föreslagit ett nytt reviderat direktiv om produktansvar. Det nuvarande produktansvarsdirektivet är genomfört i svensk rätt genom produktansvarslagen (1992:18) och delvis genom elsäkerhetslagen (2016:732). Det nya direktivet kommer att leda till vissa ändringar i regleringen, bl.a. när det gäller ansvaret för fristående mjukvara och preskriptionstiden för vissa skador.